

Che Guevaras liv

Skoluppsats klass 9, Ludvig Björklund 1995

Jag valde att skriva om Che för att jag alltid fascinerats av honom, kanske till och med sett upp till honom och undrat vad som var sant av dom berättelser jag hört och vad som bara är legend.

Lite beror nog mitt val också på att mina rötter delvis kommer nere ifrån Latinamerika och att jag besökt många av dess länder och till och med bott där. Min far var delaktig i befrielsekampen i Uruguay innan han flydde till Sverige. Han var vid ett tillfälle, vilket jag är mycket stolt över, med i Che Guevaras livvakt. Jag hoppas det här ska förklara allt.

Ernesto "Che" Guevara föddes den 14 juni 1928 i staden Rosario i Argentina. Föräldrarna var Ernesto Guevara Lynch, civilingenjör, och Celia de la Serna, av irländskt respektive spanskt ursprung.

Redan vid två års ålder fick Che sin första astmaattack, "som aldrig mer skulle försvinna, en trötthet och en kvävande känsla som skulle följa honom överallt, plåga honom under hans skoltid, under studierna vid medicinska fakulteten, i Sierra Maestras hjärta och i Latinamerikas djungler."

Celia berättar: "Stadens klimat blev outhärdligt för Ernesto. Hans far sov sittande vid Ernestos säng, så att han kunde luta sig mot faderns

bröst och somna utan att lida så mycket av astman." Hans hälsa försämrades och läkarna rekommenderade ett miljöombyte. Familjen flyttade till Córdoba och Ernesto blev bättre. De reste omkring ett tag och bosatte sig sedan i Alta Gracia. Strax innan Ernesto fyllt åtta fick modern ett brev från utbildningsdepartementet där man påminde henne om att hennes son inte var inskriven i någon skola.

"Jag svarade omedelbart. Jag var glad att man brydde sig om att barn lärde sig läsa och skriva. Jag hade redan börjat lära Ernesto alfabetet, för han kunde inte gå i skolan för astmans skull. Han kunde bara gå i andra och tredje klasserna, femte och sjätte klarade han tack vare att hans bröder gjorde anteckningar i skolan som han sedan läste på hemma."

Sedan blev det dags för Colegio Nacional och Ernesto var tvungen att åka till Córdoba varje dag. Familjen bodde i Villa Nydia, en stor gård i Alta Gracias utkant. På den tiden var deras ekonomi ganska bra men tiderna förändrades och dom blev tvungna att sälja och flytta in till staden. Ernesto fick mat och husrum men inte mycket mer, så han tog sitt första jobb. Han var då redan en vuxen karl, vaksam, självständig, beslutsam och väldigt

*Ernesto Guevara de la Serna
1943, vid 15 års ålder.*

*Familjen Guevara de la Serna i Mar del Plata, Argentina.
Sonen Ernesto sitter längst till vänster, intill sin mor.*

intresserad av böcker. Med stor ansträngning hade han besekrat sjukdomen och ägnade sig till och med åt idrott med brodern Roberto och andra kamrater. Några idrottsmän kommer fortfarande ihåg den unge Guevara från idrottsklubben Atalaya, som ofta var tvungen att lämna planen för att inandas sin medicin.

Där träffade han Alberto Granado som senare blev biokemist. Tillsammans med honom gjorde han senare, år 1951, en lång motorcykelresa längs Stillahavskusten. Guevara ville "resa genom kontinenten, lära känna den, forska i dom gamla kulturerna, träffa folket".

1946 började han studera till ingenjör i Buenos Aires, där han bodde hos sin moster Beatriz. Men han övergav ingenjörsvägen för att i stället läsa till läkare. "Vi på skolan trodde att han skulle bli ingenjör eftersom han var så duktig på matematik och vi blev väldigt förvånade när han berättade att han sökt in på medicinska fakulteten."

1948 flyttade familjen till Buenos Aires. Ernesto fortsatte sina studier. Han blev väldigt intresserad av tropiska sjukdomar och spetälska och gjorde många studieresor i landet.

En gång cyklade han (med hjälpmotor) i flera månader längs Andernas sluttningar och kom till Tucuman, Salta, La Rioja och Mendoza. På motorcykelfärden tillsammans med Granado kom de till Chile. De gick också till fots tillsammans genom höglandet. "På det sättet lärde vi känna befolkningen, vi tog tillfälliga arbeten för att kunna fortsätta. Vi var diskare, hamnarbetare, sjömän, läkare, etc."

De åkte sedan till Peru och besökte sjukhus för spetälska. Guevara var också i Machu-Pichu och även i urskogen. På en flotte åkte de nedför Amazonasfloden till Colombia. Därefter följde svårigheter med pengar, papper och annat liknande. "I Leticia i Colombia", säger Granado, "blev vi fotbollstränare och skaffade ihop pengar till flygbiljetterna. I Bogota blev vi utvisade." Granado och Guevara hamnade i Venezuela. Där stannade Granado. Ernesto flög med ett hästtransportplan till Miami. Han skulle egentligen bara stanna kvar där i två dagar, men blev kvar nästan en hel månad. Han levde på en kopp kaffe om dagen och gick dagligen till biblioteket för att läsa. Han återvände till Buenos Aires där han hade blivit inkallad, men fick sin militärtjänst uppskjuten och skulle inkallas igen

efter att han hade tagit sin medicinexamen.

Med sin alldeles egna studiemetod och sin intelligens klarade han tolv ämnen på ett år. Guevara fick sin läkarexamen i juni 1953. Han var då 25 år och en aktiv motståndare till diktaturen. Han led över indianernas levnadsförhållanden i Latinamerika. Efter ett tag beslöt han sig för att arbeta för dom så han reste till Caracas där Granado väntade på honom för att tillsammans arbeta på Cabo Blanco, ett sjukhus för spetälska.

På vägen besökte han Bolivia och under tågresan genom Ecuador träffade han advokaten Ricardo Rojo som övertalade honom att följa med till Guatemala, där det enligt honom fanns mycket att se. Dom kom dit tillsammans i december 1953.

Så fort han kom till Guatemala försökte han skaffa sig ett arbete. Efter många försök blev han ombedd att ta jobbet som Statistikdepartementsläkare. Han avböjde en tid senare erbjudandet när han fick reda på att han skulle bli tvungen att gå med i något av de två regeringspartierna. Sedan fick han jobb som sjukvårdare på Lärarnas Läkarcentral.

I och med att han hade träffat Hilda Gadea som var en medlem av Apristapartiet i Peru och levde i exil i Guatemala (hon skulle senare bli hans första fru) kom han i kontakt med fyra exilkubaner som var medlemmar av 26 juli-rörelsen. Den hade nyligen börjat organisera sig på Kuba och i Mexiko. Ledaren Fidel Castro satt i fängelse för att ha deltagit i försöket att erövra Moncadakasernen den 26 juli 1953.

1954 i Guatemala ägde Castillo Armas USA-stödda kupp rum mot den demokratiskt valde Jacobo Arbenz. Guevara stod då på Arbenz' sida och eftersom han kämpade för att försvara den nationella suveräniteten, anslöt han sig till armén för att bekämpa angriparna. Han begärde att han skulle bli skickad till fronten, vilket tur nog för hans beundrare och följare inte godkändes, utan istället fick han delta i stadens försvar tillsammans med dom andra unga revolutionärerna. När Castillo Armas intog staden ökade förföljelsen mot de demokratiska krafterna som anklagades för att vara kommunister. Alla som levde i exil i Guatemala kände sig i fara. "I Guatemala var det nödvändigt att kämpa, men nästan ingen kämpade. Det var nödvändigt att göra motstånd men nästan ingen vill göra det." Detta sa Guevara senare, 1958, till Jorge Ricardo Masetti i Sierra Maestra.

Hilda Gadea blev arresterad och lyckades bli fri genom att hungerstrejka. Guevara fick råd att söka asyl hos den Argentinska ambassadören. Det gjorde han också senare i september varter efter han åkte till Mexiko. På resan träffade han *El Patojo*, en revolutionär som senare han också dog i strid. I Ciudad Mexico började Che jobba som gatufotograf med El Patojo, och sedan på centralsjukhuset. Han deltog i läkarkongresser som handlade om allergiska sjukdomar, skrev artiklar m.m. Han ägnade sin tid åt att studera allergiska sjukdomar och läsa poesi som avkoppling från det hårda arbetet. Han var medlem av Mexiko-Sovjetföreningen och samarbetade mycket med revolutionära rörelser från Dominikanska Republiken och Panama. 1955 gifte sig Ernesto Guevara med Hilda Gadea.

På centralsjukhuset träffade han några kubaner som senare presenterade honom för Raúl Castro. Hemma hos Maria Antonia Gonzales, i juli 1955, träffade han Fidel, som frågade om han ville ansluta sig till den kubanska befrielsekampen.

”Redan från början av förberedelserna på Granmas expedition visade Guevara intelligens, disciplin och ansvarskänsla.” Enligt kommandant Alberto Bayo – som ledde exilkubanernas träning – var Ernesto den bästa eleven. Efter en kort tid blev han utnämnd till personalchef för lägret i Santa Rosa. I juni 1956 arresterades flera av dom män som skulle följa med på Granma, tack vare Batistas spioner. Bland dom arresterade fanns Fidel Castro och Ernesto Guevara som satt många dagar på Miguel Shultzfängelset. Genom påtryckningar från den mexikanska ex-presidenten Lazaro Cardenas, fick kubanerna lämna fängelset.

Den 25 november startade Granma sin färd mot Kuba på Tuxpanfloden med 82 man ombord. Och bland dom fanns Ernesto Guevara.

Kamraterna kallade honom redan Che, som var ett smeknamn som visade deras kärlek och beundran för honom. Detta smeknamn har följt honom sen dess genom hela hans karriär som soldat, kommandant och minister ända tills hans död, och det lever fortfarande kvar i många minnen och på många affischer och fanor för allt han har gjort.

Granma landsattes på Kuba 2 december 1956. Landstigningen blev försenad på grund av dåligt väder och när dom steg iland väntade Batistas trupper på dom. Av dom 82 deltagarna lyckades

På cykel i Argentina

bara 12 ta sig upp i bergen. Bland dom tolv var Fidel Castro och Che Guevara och tillsammans med bara ett gevär började dom bygga upp en frihetsrörelse. Efter drygt två år hade dom i stort sett besegrat dom USA-stödda Batista-trupperna. I ett berömt slag i Santa Clara lyckades gerillan under ledning av Che Guevara och Camilo Cienfuegos öppna vägen till Havanna. Natten till den första januari 1959 flydde Batista med statskassan.

Che Guevara blev efter det chef för nationalbanken och sedermera industriminister i den nya regeringen ledd av Fidel Castro. Han blev också känd för att vara en stor talare när han vid olika tillfällen representerade Kuba eller Latinamerika vid olika världskongresser.

Det internationella perspektivet blev en ledande princip för Guevara: ”Och om vi alla vore i stånd att enas, så att våra angrepp bleve kraftigare och mera träffsäkra, så att vår hjälp till de kämpande folken bleve effektivare, hur lysande och nära skulle då inte framtiden te sig!” (Ur *Budskap till Tricontinental*.)

Che lämnade Kuba 1965: ”Andra trakter av världen begär mina ringa insatser. Jag kan

göra vad som förvägras dig genom ditt ansvar i ledningen för Kuba och stunden är inne för oss att skiljas.” (Ur *Avskedsbrev till Fidel Castro*.) Efter att först under nio månader ha deltagit i strider i Kongo begav han sig till Bolivia för att där verka för en befrielse av hela Latinamerika.

I oktober 1967 kom slutligen USA:s ”gröna baskrar” ikapp Che och hans trupp. Gerillans högkvarter låg ensligt i ett urskogsområde. Che blev tillfångatagen den 8 oktober 1967 och mördad dagen därpå. Jakten var slut och stolta visade de bolivianska militärerna upp bilder på Ches kropp. Men hans minne lever än.

”Jag är född i Amerika, det är välkänt för alla. Jag är kuban men också argentinare, om inte de höga herrarna i Latinamerika misst tycker, känner jag mig lika hemmahörande i varje Latinamerikanskt land som dess störste patriot. Och om det vore nödvändigt skulle jag vara beredd att offra livet för vilket Latinamerikanskt land som helst, utan att be någon om något, utan att utnyttja någon. Och denna inställning är inte bara min som tillfällig representant i den här

församlingen. Hela det kubanska folket känner samma sak. Hela det kubanska folket upprörs varje gång en orättvisa begås. Inte bara i Amerika utan i hela världen. Vi kan säga det som vi så många gånger sagt om Martí’s tänkespråk, att varje riktig människa måste känna det slag som riktas mot en annan människas ansikte som vore det riktat mot hennes eget. Mina herrar, hela det kubanska folket känner så.” (Ur Che Guevaras tal vid FN:s 19:e generalförsamling 1964.)

Efter Ches död har många unga såväl som gamla försökt följa i hans fotspår. Hans ansikte har för många blivit en symbol för rättvisa och mot förtryck världen över. Jag har sett hans ansikte målat på en vägg eller vajandes på en fana såväl i Sverige som i Chile och i Uruguay. Och jag har talat med många ungdomar som har sett honom som en fadersgestalt eller bara sett upp till honom som en person att vörda.

Ches självbiografi i sammanfattning:

Jag föddes i Argentina,
kämpade i Kuba
och började bli revolutionär i Guatemala.